

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI FUNCȚIEI PUBLICE A UNIUNII EUROPENE (Camera întâi)
5 iunie 2012

Cauza F-71/10

Nicola Cantisani
împotriva
Comisiei Europene

„Funcție publică — Agenți contractuali — Interpret de conferință — Articolele 12a și 24 din statut —
Hărțuire morală — Conflict de interese — Cerere de despăgubiri”

Obiectul: Acțiune formulată în temeiul articolului 270 TFUE, aplicabil Tratatului CEEA în temeiul articolului 106a din acesta, prin care domnul Cantisani solicită anularea deciziei Comisiei de respingere a cererii sale de asistență pentru hărțuirea morală pe care ar fi suferit-o între 1999 și 2007, atunci când a îndeplinit funcția de agent interpret de conferință (în continuare, „AIC”). Reclamantul solicită de asemenea obligarea Comisiei la plata de daune interese.

Decizia: Respinge acțiunea. Reclamantul suportă, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, cheltuielile de judecată efectuate de Comisie.

Sumarul hotărârii

1. *Funcționari — Obligația de asistență care incumbă administrației — Punere în aplicare în materia hărțuirii morale — Introducere a unei cereri de asistență — Respectarea unui termen rezonabil — Momentul de la care începe să curgă termenul care trebuie respectat*
[Statutul funcționarilor, art. 12a și 24 și art. 90 alin. (1)]

2. *Funcționari — Obligația de asistență care incumbă administrației — Domeniu de aplicare — Conținut — Obligația administrației de a examina plângerile în domeniul hărțuirii — Cerințele de sollicitudine și de rapiditate*
[Statutul funcționarilor, art. 12a și 24 și art. 90 alin. (1)]

3. *Funcționari — Hărțuire morală — Noțiune — Comportament care are ca obiect sau ca efect discreditarea persoanei interesate sau degradarea condițiilor sale de muncă — Cerința unui caracter repetitiv al comportamentului — Cerința unui caracter intenționat al comportamentului — Conținut — Lipsa cerinței unei intenții răuvoitoare a autorului hărțuirii*
[Statutul funcționarilor, art. 12a alin. (3)]

4. *Funcționari — Acțiune — Acțiune în despăgubire — Acțiune în temeiul obligației administrației de a repara un prejudiciu produs de un terț unui funcționar — Admisibilitate — Condiție — Epuizarea căilor de atac naționale — Excepție — Lipsa unor căi de atac efective*
(Statutul funcționarilor, art. 24 primul și al doilea paragraf și art. 91)

1. Articolele 12a și 24 din statut nu stabilesc în mod expres niciun termen pentru introducerea unei cereri de asistență în materia hărțuirii morale. Totuși, în temeiul principiilor securității juridice și încrederii legitime, un funcționar sau un agent care dorește să introducă o astfel de cerere trebuie să o facă într-un termen rezonabil, iar un termen de cinci ani trebuie considerat rezonabil pentru a putea denunța în mod valabil administrației o hărțuire morală și pentru a-i solicita asistența.

Pe de altă parte, momentul de la care începe să curgă termenul de introducere a unei cereri de asistență în materia hărțuirii morale corespunde ultimului act al autorului prezumat al hărțuirii morale sau, în orice caz, momentului de când autorul prezumat nu mai este în măsură să își repete actele împotriva victimei sale.

(a se vedea punctele 67 și 68)

Trimitere la:

Tribunalul Funcției Publice: 8 februarie 2011, Skareby/Comisia, F-95/09, punctele 41-44, 49 și 53

2. În temeiul articolului 24 din statut, revine fiecărei instituții a Uniunii sarcina de a-și proteja funcționarii și agenții împotriva hărțuirii sau a oricărui tratament degradant din partea superiorilor lor ierarhici. Pe de altă parte, în temeiul obligației de asistență, administrația trebuie, în prezența unui incident incompatibil cu ordinea și cu liniștea serviciului, să intervină cu toată energia necesară și să răspundă cu rapiditatea și cu solitudinea impuse de împrejurările din speță pentru stabilirea faptelor și pentru adoptarea, în cunoștință de cauză, a măsurilor adecvate. În acest scop, este suficient ca funcționarul sau agentul care solicită protecția instituției să aducă un început de dovadă cu privire la realitatea atacurilor al căror obiect afirmă că este. În prezența unor astfel de elemente, revine instituției în cauză sarcina de a adopta măsurile adecvate, în special procedând la o anchetă pentru a stabili faptele aflate la originea plângerii, în colaborare cu autorul acesteia.

(a se vedea punctul 78)

Trimitere la:

Curte: 26 ianuarie 1989, Koutchoumoff/Comisia, 224/87, punctele 15 și 16

Tribunalul de Primă Instanță: 21 aprilie 1993, Tallarico/Parlamentul European, T-5/92, punctul 31; 5 decembrie 2000, Campogrande/Comisia, T-136/98, punctul 42

3. Articolul 12a alineatul (3) din statut definește hărțuirea morală ca fiind o „conduită abuzivă” care, pentru a fi stabilită, necesită îndeplinirea a două condiții cumulative. Prima condiție se referă la existența unor comportamente, limbaj, acte, gesturi sau înscrisuri care se manifestă „[p]e durată [lungă], repetat[...] sau sistematic[...]”, ceea ce implică faptul că hărțuirea morală trebuie înțeleasă ca fiind un proces care se înscrie în mod necesar în timp și care presupune existența unor acțiuni repetate sau continue și care sunt „intenționate”. A doua condiție cumulativă, legată de prima prin conjuncția de coordonare „și”, impune ca aceste comportamente, limbaj, acte, gesturi sau înscrisuri să aibă ca efect lezarea personalității, a demnității sau a integrității fizice sau psihice ale unei persoane. Din faptul că adjectivul „intenționat” privește prima condiție, iar nu pe a doua, este posibil să se formuleze o dublă concluzie. Pe de o parte, comportamentele, limbajul, actele, gesturile și înscrisurile menționate la articolul 12a alineatul (3) din statut trebuie să prezinte un caracter voluntar, ceea ce exclude din domeniul de aplicare al acestei dispoziții actele care s-ar produce în mod accidental. Pe de altă parte, nu este în schimb necesar ca aceste comportamente, limbaj, acte, gesturi sau înscrisuri să fi fost săvârșite cu intenția de a aduce atingere personalității, demnității sau integrității fizice sau psihice ale unei persoane. Cu alte cuvinte, există hărțuire morală în sensul articolului 12a alineatul (3)

din statut fără ca autorul hărțurii să fi intenționat, prin acțiunile sale, să discrediteze victima sau să îi degradeze în mod deliberat condițiile de muncă. Este suficient numai ca acțiunile sale, atunci când au fost săvârșite intenționat, să fi determinat obiectiv astfel de consecințe.

În sfârșit, întrucât acțiunile în cauză trebuie, în temeiul articolului 12a alineatul (3) din statut, să aibă un caracter abuziv, rezultă că o calificare drept hărțuire este supusă condiției ca aceasta să aibă o existență obiectivă suficientă, astfel încât un observator imparțial și rezonabil, dotat cu o sensibilitate normală și aflat în aceleași condiții, să o considere excesivă și criticabilă.

(a se vedea punctele 89 și 90)

Trimitere la:

Tribunalul Uniunii Europene: 12 iulie 2011, Comisia/Q, T-80/09 P

Tribunalul Funcției Publice: 9 decembrie 2008, Q/Comisia, F-52/05, punctul 135; 16 mai 2012, Skareby/Comisia, F-42/10, punctul 135

4. Articolul 24 al doilea paragraf din statut se referă la repararea prejudiciilor cauzate unui funcționar sau unui agent prin acțiunile unor terți sau ale altor funcționari menționate la primul paragraf al aceluiași articol, sub rezerva ca acesta să nu fi putut obține repararea prejudiciilor de către autorii acestora. Admisibilitatea acțiunii în despăgubire introduse de un funcționar sau de un agent în temeiul articolului 24 al doilea paragraf din statut este condiționată astfel de epuizarea căilor de atac naționale, în măsura în care acestea asigură o protecție efectivă a persoanelor interesate și sunt de natură să conducă la repararea pretinsului prejudiciu.

(a se vedea punctul 130)

Trimitere la:

Curte: 5 octombrie 2006, Schmidt-Brown/Comisia, C-365/05 P, punctul 78

Tribunalul de Primă Instanță: 9 martie 2005, L/Comisia, T-254/02, punctul 148

Tribunalul Uniunii Europene: Comisia/Q, citată anterior, punctul 67